

prohibentibus sagittariis, qui turrim servabant, eti per pauci essent; sed maximam Scipionis celeritatem inertia, & negligientia sagittariorum suorum interturbavit. Attamen, dimissus aditu, i obviam illis, & equorum clunibus sagittarios jubet insidere; atque iterum ad turrim revertitur, quam custodibus omnino eripuissest, nisi quamplurimæ Annibalis acies ad ventassent. Quod cum prudentissimus Imperator accepisset, tres cohortes, quæ præcesserant, reflecti mandavit. At ipse collectis equitibus, ac pedibus, quos habebat, Porcianum versus tetendit, quod Oppidum distat à turri tribus millibus passuum, atque inter redeundum armatas Dicum omnium acies, & pedum copias offendebamus. Ad quos Scipio enarrans ordine quicquid eo die actum fuerat, ad castra pervenit, tametsi eadem die acri pugna inter milites certatum est, in qua equi duo & decem evicerati sunt, vulnerati quamplurimi, non equi modò, sed omnis ordinis milites. Johannes Marengus Gallopporum Scipionis Præfectus in ea pugna virtutem suam ostendit. Is unum ex Sforzianis captum ad Scipionem traxit Scaramuciam strenuum quidem militem, eti ejus equus esset acri vulnere affectus, & ipse in naribus gladio fauciatus. Matthæus Capuanus levi armatura indutus, mirificè dimicavit, cuius equus occisus est, & nisi Corneus succurrisset, fortassis ab hoste captus remansisset. Scipionis equus sagittâ fauciatur. Tandem ex hostibus milites quinque capti sunt, ex Venetis duo, qui sub Urso Duce militabant.

Interea transfugæ officium suum faciunt; multi enim à Venetis ad hostem transeunt, at plures ab hoste ad Venetos pecuniarum aviditate. Gaidenses, dum hæc fuit, suburbiorum suorum domos, quas Sforziani obsidentes incollerant, & loca fœno, equorumque pabulis repleta, ignem è mœnibus jacientes exurunt.

Sexto Nonas Julias tentoria quædam cum octo & decem Tiberti Ducis equis jaclu ignis Gaidenses consumperunt. Sed jam quicquid è moris Oppidi dejici poterat, Annibal crebris tormentis dejecrat, ratus jam vi Oppidum expugnare, ac diripere. Illi contra ut tormentorum iætibus possent obsistere, quicquid interdiu dejecatum erat, noctu trabibus reparabant. Parre alia structis Exercitus copiis Scipio diligentissimè paratus era Gaidensibus sub sidium ferre, si forè pugna contra mœnia consereretur; idque Gaidensibus non erat incognitum, crebro nuncio magnanimi Imperatoris, qui omni ex parte Annibali infestus est.

Karolus Gonzaga iussu Scipionis Veronæ discens in Montem clarum tandem applicuit. Is Castra Annibalis no[n]te intemperata aggressus, tentoria nonnullorum militum exessit, ac rapitis, ut fama fuit, centum equis, in idem Oppidum revertitur.

Pollonus, & alii Præfetti militares, quos pro subficio Veronensum Scipio miserat, fatis induci, ignorante Imperatore, ad Scipionem in castra regrediuntur. Erant enim cum Pollono Antonius Benzonus, Perutius, Johannes Perusinus Scipionis patruus, & Antonius Bononiensis, Præfetti quidem perstrenui, qui stipendio Scipionis militabant, cumque his Ludovicus Malvetius, & Guido Benzonus liberi Venetorum Præfetti, quorum omnium adventu septem cohortibus castra Scipionis ad aucta sunt, præsidia ad conducendos comeatus, & res pro Exercitus conservatione necessarias, majora præmittuntur; propterea quid excus-

siones, & equitatus quamplurimorum militum utrinque sunt, adeò ut, ne ipsi quidem milites per agrum Brixensem tuti esse possint.

Gaidenses datis obsidibus III. Nonas Julias cum Annibale conditionem accepere; hac lege, nisi Gaidensibus postero die à Scipione subveniatur, ipsos ab imperio Venetorum defecturos. Erant enim mœnia eorum disjecta, machinae in muros venturæ desuper erectæ, aquæ fossarum amotæ, & jam ad expugnationem Sforziani parabantur. At illi cum hosti resistere non considerent, nam multi ante decubuerant, quamplurimi vulneribus erant affecti, cunctæ Scipionem ad Oppidi subsidia ventrum non spernare, se se Annibali, Oppidanis, militibus, & re salva tradiderunt. Quod autem Gaidensibus Scipio ita, ut statuerat, non succurrisset, imbræ, ac pluvias causam fuisse concedimus. Quibus omnis semita, via, scrabæ, ac regionis paludes ita erant oppleta, ut ubique stagna, lama, ac torrentes viderentur; quibus rebus non modò Gaidensibus non lucrare, sed ne prope Gaidum quidem ad duo millia passuum, sine maximo Exercitus periculo adventare poteramus. Eoque maximè quid loca inexpugnabilia rebus hic stantibus ab hoste potentissimo tenebantur. Annibal, ut vulgo ferebatur, id Oppidum Tiberto Duci diligentissimo dono dedit.

Arbitror, Serenissime Princeps, Jovem cum Annibale divisurum orbis imperium, quandoquidem cessantibus in Gaidenses mille bombæ tormentorum crebro tonitu intonquerit, è nubibus ignes, & fulmina haud quaquam cestantia jecerit, adeò ut una sagitta cum duobus liberis patrem extinxerit, & imbræ inauditos, dies, ac noctes demiserit. Apparuit quinetiam super agro Brixensi illis diebus intortus anguis in celo, quem hinc oculis admirans vidi. Quo prodigio omnes in potestate Tyranni Gaidum venturum prædicebant.

Iidem ferè diebus demissa sunt Literæ ad Legatos, quibus significabatur calamitas Constantinopolitana, quam attulit magnus Barbarus Teucrorum Rex post longam obsidionem factis inducis cum Januensibus. Sed rupta fide: primùm Urbem dolo captam Teucris in prædam dedit, & quinque millia Januensium trucidavit, deinde Constantinopolim invasit, vique expugnavit, ac diripuit, cæsis Christianorum octo & quadragesima millibus; que res vulnus non mediocre Religioni nostræ attulit, & jacluram quidem ingentissimam, nisi rerum sator Deus noster misericordiâ suâ provideat, allatura est. Ego tibi, clementissime Princeps, Christianum populum unicè commendo; is enim maximè in te uno sperare potest, qui Barbarorum furorem comprimere sæpenumero potuisti, nec quicquam imperio tuo defieri potest, ad Religionem Christianam tutandam, ad Fidei nostræ decus, ad Italiam ornamentum, & ad Patris gloriam sempiternam. Principio regna sunt tibi quammaxima, parata clavis, portus tutissimi, milites omnis ordinis fortissimi, & armis Romano more accincti, & quibus omnia in ferrum ruunt, aurum, & pecunia. Sed spero, Serenitatem tuam ad id daturam operam, tum pro Jesu Christi Dei nostri augenda Religione, tum etiam pro fugienda servitute. Nam quid aliud sperare possumus, nisi Barbaros jam jam in Albanenses, inde in Illyriam, moxque in Italianam facillimè venturos? nisi illis quæmæ celerrimè obviaverimus, & eorum impetus, & furem perfrinxerimus. Ad quod non du-